

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Kirkeministeriet
Marjun Egholm
Frederiksholms Kanal 21
Postboks 2123
1220 København K

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Per Fiig
Sagsnr.: 2007-739-0669
Dok.: PFN40457

Ved e-mail af 18. maj 2007 har Kirkeministeriet anmodet Justitsministeriet om bidrag til kirkeministerens besvarelse af spørgsmål nr. 40 og 41 af 23. april 2007 fra Folketingets Kirkeudvalg. Kirkeministeriet har oplyst, at anmodningen alene omfatter de strafferetlige aspekter af spørgsmålene.

Spørgsmål nr. 40 og 41 har følgende ordlyd:

”Hvad skal der til, før en slægtning kan påberåbe sig en forstyrrelse af gravfreden eller privatlivet i forhold til uvedkommendes fotografering af andres gravsteder til egne private registre?”

Hvis der skal indhentes tilladelser til sådanne fotograferinger, hvem kan i givet fald give tilladelse?”

I den anledning skal Justitsministeriet til brug for besvarelsen af de nævnte spørgsmål bidrage med følgende:

”1. Efter straffelovens § 139, stk. 1, straffes den, som krænker gravfreden eller gør sig skyldig i usømmelig behandling af lig, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Bestemmelsen er udformet i overensstemmelse med forslaget i Straffelovskommissionens betænkning af 1923. Om bestemmelsens anvendelsesområde hedder det i betænkningen bl.a., jf. sp. 243-244:

”Kommissionen har anset det for rettest at beholde det i nugældende Straffelov benyttede udtryk ”Gravfreden”, der klart til-

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

kendegiver, at der her er tale om en Forbrydelse mod den offentlige Orden og Fred. I Klasse med Krænkelser af Gravfreden har man som en ny Bestemmelse i dansk Ret stillet, at nogen gør sig skyldig i usømmelig Behandling af Lig. Efter Kommissionens Opfattelse falder under Bestemmelsen enhver Handling, der krænker Freden for den afdødes Legeme eller legemlige Rester eller Stedet, hvor disse er anbragt. Ved den skete Tilføjelse er præciseret, at det ikke er afgørende, om Liget er i nogens Varetægt. Bestemmelsen finder f.eks. ogsaa Anvendelse paa Strandvaskere. Gravfreden er ikke bunden til Forudsætninger om Jordfæstelse paa Kirkegaard eller lignende. Urner med Afdødes Aske maa saaledes i lige Grad nyde Beskyttelse efter Bestemmelsen. Endvidere er Bestemmelsen anvendelig ikke blot overfor Mishandling af eller forargelige Raaheder overfor et Lig, men ogsaa overfor Forstyrrelser, Beskadigelser eller Ødelæggelse af Gravstedet eller Stedet, hvor Askeurner er anbragt, og overfor Forstyrrelser af Mindesmærker anbragte paa de anførte Steder.”

Om fortolkningen af udtrykket ”gravfred” kan der endvidere henvises til Kommenteret Straffelov, Speciel del, Vagn Greve m.fl., 8. udg. 2005, s. 97, og Den danske kriminalret, Speciel del, Stephan Hurwitz, 1955, s. 314-15. Sidstnævnte sted anføres bl.a.:

”Gravfreden er den fred, hvormed samfundet omgiver afdødes bisættelsessted, hvad enten der er tale om jordfæstelse på kirkegård eller andetsteds, eller anbringelse af urne med afdødes aske. Enhver handling, der uberettiget krænker denne fred, f.eks. ved borttagelse af liget, dele eller rester deraf eller af genstande anbragt i graven, ved forstyrrelse af gravstedet eller derpå anbragt mindesmærke, omfattes af bestemmelsen, forudsat at gravstedet er undergivet nogens varetægt som udtryk for pietet mod afdøde. Hærværk mod oldtidsgrave falder derimod uden for bestemmelsen.”

Fotografering af et gravsted vil efter Justitsministeriets opfattelse i almindelighed ikke i sig selv være en overtrædelse af straffelovens § 139.

Det må bero på en vurdering af de konkrete forhold, om fotografering af et gravsted i særlige tilfælde, herunder f.eks. hvis forholdet har en chikanøs karakter, må anses for en forstyrrelse af gravfreden og dermed omfattes af § 139. Vurderingen vil i sidste ende høre under domstolene.

2. Efter straffelovens § 264 d straffes den, der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold.

Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person. Strafbarheden må i sådanne tilfælde i nogen grad afhænge af, hvilket tidsrum der er forløbet siden dødsfaldet, jf. herved Kommenteret Straffelov, Speciel del, Vagn Greve m.fl., 8. udg. 2005, s. 391.

Som det fremgår, kan en fotooptagelse af et gravsted alene udgøre en overtrædelse af § 264 d, hvis billedet afslører oplysninger om den afdøde persons eller andre personers private forhold.

Overtrædelse af bestemmelsen er desuden betinget af, at der sker uberettiget videregivelse af de pågældende oplysninger. En persons fotooptagelse, der alene foretages med henblik på opbevaring uden videregivelse til andre, kan således ikke være strafbar efter § 264 d.

3. Afhængigt af de konkrete omstændigheder kan et samtykke fra en afdød persons nære pårørende efter Justitsministeriets opfattelse formentlig have betydning for, om et forhold, der ellers måtte være omfattet af straffelovens § 139 eller § 264 d, vil falde uden for disse bestemmelser.”

Lene Espersen

/

Lars Hjortnæs